

TEZA:

Stopień winy obwinionej oraz wagę zarzucanych jej czynów (obowiązek uczciwego, rzetelnego postępowania w zgodzie z dobrymi obyczajami oraz obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej) określić należy jako znaczne. Należy jednak zauważyć, iż obwiniona nie była wcześniej karana dyscyplinarnie, ponadto w pełni współpracowała z organami postępowania, już w pierwszym piśmie wyjaśniającym w sprawie przyznała się do popełnienia zarzucanych jej czynów i wyraziła z tego powodu skruchę. Stanowisko swe obwiniona potwierdziła przed sądem. W realiach niniejszej sprawy, mając na względzie kluczowe dobra prawne naruszone postępowaniem obwinionej, kara pieniężna w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego czyni zadość wymogom prewencji generalnej i indywidualnej.

WO-7/23**ORZECZENIE****z dnia 5 kwietnia 2023 r.****Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**Przewodniczący: **SWSD Karolina Szał**Sędziowie: **SWSD Paweł Libertowski /sprawozdawca/****SWSD Tomasz Jankowski**Protokolant: **Piotr Ciepiński**

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Michała Jasiaka

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2023 r. na rozprawie
sprawy radcy prawnego A.K. (...)

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 15 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

z powodu odwołania pokrzywdzonych A. i A. M. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 29 września 2022 r. sygn. akt DO 21/22 zaskarżającego to orzeczenie w części co do kary,

orzeka:

1. utrzymuje w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 29 września 2022 r. sygn. akt DO 21/22 w zaskarżonej części,
2. kosztami postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Orzeczeniem z dnia 29 września 2022 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w sprawie o sygn. akt DO 21/22 rozpoznał sprawę r. pr. A. K. uznając obwinioną winną tego, że:

- I. działając od dnia 21.10.2020 r. do dnia 23.12.2020 r. czynem ciągłym umyślnie i celowo prowadziła mediacje w celu wypracowania porozumienia dotyczącego spłaty przez A. i A. M. ich długu zasądzonego wyrokiem Sądu Rejonowego V Wydział Gospodarczy z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie pod sygnaturą V GC 611/17 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 17.12.2019 r. na kwotę 35.479,09 zł z należnymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2016 r., które nie miały dojść do skutku i miały polegać jedynie na pozorowanej chęci zawarcia porozumienia, zaś w rzeczywistości intencją radcy prawnego A. K. było zwabienie dłużników do jej kancelarii, pobranie od nich pieniędzy w kwocie 15.000,00 zł, a następnie wpuszczenie do tej kancelarii komornika i policji w celu ich zajęcia,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,
- II. działając czynem ciągłym od dnia 21.10.2020 r. do dnia 23.12.2020 r. czynem ciągłym ujawniła M. P. Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym objęte tajemnicą zawodową treść negocjacji ugodowych prowadzonych w celu wypracowania porozumienia dotyczącego spłaty przez A. i A. M. ich długu zasądzonego wyrokiem Sądu Rejonowego V Wydział Gospodarczy z dnia 27 lipca 2018 r. w sprawie pod sygnaturą V GC 611/17 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 17.12.2019 r. na kwotę 35.479,09 zł z należnymi odsetkami od dnia 30 grudnia 2016 r., które to

negocjacje nie miały dojść do skutku i miały polegać jedynie na pozorowanej chęci zawarcia porozumienia, zaś w rzeczywistości intencją radcy prawnego A. K. było zwabienie dłużników do jej kancelarii, pobranie od nich pieniędzy w kwocie 15.000,00 zł, a następnie wpuszczenie do tej kancelarii komornika i policji w celu ich zajęcia,

tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 w zw. z art. 15 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Za pierwszy z czynów Sąd I instancji wymierzył obwinionej karę pieniężną w kwocie 3.900,00 zł oraz orzekł zakaz wykonywania patronatu na okres 2 lat, jednocześnie za drugi z czynów wymierzając karę pieniężną w kwocie 3.900,00 zł – ostatecznie orzekając wobec obwinionej karę łączną w postaci kary pieniężnej w kwocie 7.000,00 zł. Obwinioną obciążono również kosztami postępowania w kwocie 1.000,00 zł.

Od powyższego orzeczenia odwołanie wywiedli skarżący, zaskarżając je w części co do kary, zarzucając rażąco łagodność i niewspółmierność orzeczonych kar. Odwołujący wnieśli o zmianę zaskarżonego orzeczenia i orzeczenie wobec obwinionej kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 2 lat z zakazem wykonywania patronatu na okres 5 lat za pierwszy i drugi czyn, oraz o wymierzenie kary pieniężnej po 10.000,00 zł za każdy z dwóch czynów, a następnie o orzeczenie kary łącznej w wysokości 15.000,00 zł oraz zawieszenia prawa wykonywania zawodu na okres 3 lat, a także o obciążenie obwinionej kosztami postępowania.

W odpowiedzi na odwołanie obwiniona wniosła o utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców prawnych zważył co następuje.

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd podziela i przyjmuje za własne ustalenia, oceny, wnioski i uwagi zawarte w uzasadnieniu orzeczenia Sądu I instancji. W ocenie Sądu orzeczenie Sądu I instancji odpowiada prawu. Sąd nie dopatrył się nieprawidłowości w dotychczasowym postępowaniu w sprawie. Brak jest również przesłanek do wzruszenia

zapadłego rozstrzygnięcia, które Sąd odwoławczy ma obowiązek uwzględnić z urzędu. W ocenie Sądu nie zachodzi w niniejszej sprawie zwłaszcza przypadek orzeczenia wobec obwinionej kary niewspółmiernej (zarówno w zakresie kar za każdy z dwóch czynów, jak i w zakresie kary łącznej) w tym kwalifikowany przypadek orzeczenia kary rażąco niewspółmiernej (zbyt łagodnej w ocenie skarżących).

Rozstrzygając sprawę Sąd I instancji w sposób prawidłowy zastosował dyrektywy wymiaru kary, ujęte w odpowiednio stosowanym art. 53 k.k. Stopień winy obwinionej oraz wagę zarzucanych jej czynów określić należy jako przynajmniej znaczne. Jednocześnie należy zauważyć, iż obwiniona nie była wcześniej karana dyscyplinarnie. Nadto obwiniona w pełni współpracowała z organami postępowania, już w pierwszym piśmie wyjaśniającym w sprawie przyznając się do popełnienia przedmiotowych czynów i wyrażając z tego powodu skruchę. Stanowisko swe obwiniona potwierdziła w kolejnych wystąpieniach, w tym w ramach przesłuchania przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym, przed Sądem I instancji, aż po odpowiedź na odwołanie. Obwiniona w sposób wyczerpujący opisała również wątpliwości i konflikt moralny, w ramach którego podjęła owe czyny, wyjaśniając powody swego postępowania, dostrzegając jednak zarazem ostatecznie jego nieprawidłowość. Jakkolwiek w realiach niniejszej sprawy, głównie mając na względzie kluczowe dobra prawne naruszone postępowaniem obwinionej (w szczególności obowiązek uczciwego, rzetelnego postępowania w zgodzie z dobrymi obyczajami oraz obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej), kary łagodniejsze przewidziane przez ustawę tj. kolejno karę upomnienia oraz karę nagany, uznać należałoby za niedostateczną reakcję karnoprawną, to jednak już kara pieniężna (w tym orzeczona kara łączna) w ocenie Sądu w stopniu odpowiednim czyni zadość wymogom prewencji generalnej i indywidualnej. Stanowi ona adekwatną dolegliwość dla stopnia winy i wagi naruszonych obowiązków w tej sprawie. Daje w ocenie Sądu – zwłaszcza wobec postawy obwinionej – gwarancję, iż obwiniona w pełni zrozumiała naganność swego postępowania i nie popełni więcej deliktu dyscyplinarnego.

Sąd przy powzięciu powyższego przekonania uwzględnił w szczególności niekwestionowane również przez skarżących okoliczności niniejszej sprawy, której źródłem jest niewykonanie przez skarżących zobowiązania na rzecz klienta obwinionej, będącego jej ojcem, tj. nieuregulowanie mimo upływu ponad dekady wynagrodzenia za wykonane usługi na rzecz skarżących, które to zobowiązanie wynika z tytułu wykonawczego, będącego podstawą opisanego w sprawie postępowania egzekucyjnego z wniosku klienta obwinionej przeciwko skarżącym. Jak się okazało, pomimo bezskuteczności egzekucji, w tym pomimo braku

posiadania majątku przez skarżących mogącego służyć zaspokojeniu wierzytelności mocodawcy obwinionej, byli skarżący w stanie pozyskać owego dnia i posiadali oni – bez względu na źródło pochodzenia owych środków – kwotę 15.000,00 zł w gotówce, którą zajął komornik w kancelarii obwinionej przerywając spotkanie. Niewątpliwie proponowane przez skarżących porozumienie miało na celu doprowadzenie strudzonego wieloletnim procesem odzyskiwania należności mocodawcy obwinionej do zrzeczenia się przeważającej części stwierdzonej tytułem wykonawczym należności, w zamian za dokonanie przez skarżących przedmiotowej wpłaty, na którą jak się okazało mogli oni sobie pozwolić. Działo się to również w okolicznościach, w których skarżący podjęli wykonywanie działalności gospodarczej w ramach nowo utworzonego podmiotu. Czynność przy tym komornika sądowego dokonana została w obecności funkcjonariuszy Policji. Jak przy tym wynika z załączonego do skargi przez skarżących stenogramu (k. 40-43) skarżący w istocie nie mieli zastrzeżeń do przebiegu czynności. Nadto z końcowej części stenogramu wynika, iż skarżący, a przynajmniej skarżąca spodziewali się, iż przedmiotowa sytuacja może nastąpić. Jakkolwiek kwestie natury majątkowej pomiędzy stronami są poza kognicją tutejszego Sądu i poza istotą postępowania dyscyplinarnego, uwzględnić należy fakt, iż działania obwinionej nie doprowadziły i doprowadzić nie mogły do szkody majątkowej po stronie skarżących w tych realiach sprawy. Przy tym środki skarżących znalazły się w posiadaniu komornika sądowego i do chwili przesłuchania mocodawcy obwinionej nie zostały mu wypłacone.

Niemniej jednak, odczytując emocje towarzyszące obwinionej w toku czynności podejmowanych w sprawie z uwagi na powyższe okoliczności, relację obwinionej z mocodawcą, tym bardziej należy jednoznacznie stwierdzić, iż nie mogą one usprawiedliwiać jej postępowania i wyłączać odpowiedzialności za podejmowane działania. W szczególności obwiniona – jak każdy radca prawny w analogicznej sytuacji – obiektywnie oceniając warunki wykonywania zawodu i granice wyznaczone przez normy etyki zawodowej, w braku innej możliwości postępowania lub też w braku możliwości dokonania w tym zakresie jednoznacznej oceny, a zwłaszcza wobec opisywanych przez obwinioną wątpliwości, powinna od razu powstrzymać się od wykonywania jakichkolwiek czynności w sprawie. W każdym też wypadku radca prawny musi w sposób ścisły postępować zgodnie z przepisami prawa i zasadami etyki i nie może zwłaszcza w żaden sposób angażować się w postępowanie nierzetelne, nieuczciwe i sprzeczne z dobrymi obyczajami. Bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, iż pomysłodawcą czy inicjatorem takich działań miałby być mocodawca radcy prawnego. Radca prawny może świadczyć pomoc

prawną jedynie w sposób zgodny z prawem oraz z zasadami etyki. W szczególności też podkreślenia wymaga, iż bez względu na okoliczności sprawy, w każdych warunkach, radca prawny ma obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej, w tym co do przebiegu i treści pertraktacji ugodowych, w których brał czynny udział. Obowiązek ten nie jest w szczególności zależny od woli czy interesu mocodawcy. Radca prawny może być zwolniony z przedmiotowego obowiązku tylko przez właściwy organ w ramach postępowania uregulowanego ustawą i tylko w zakresie tam przewidzianym (tj. zgodnie z art. 180 § 2 k.p.k. z zastrzeżeniem art. 178 pkt. 1) k.p.k. oraz art. 19 i 20 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego). Obowiązek zachowania tajemnicy nie jest ograniczony w czasie i nie ustaje nawet w przypadku zakończenia wykonywania zawodu radcy prawnego. Tajemnica radcowska jest bowiem kluczowym elementem konstruującym zawód radcy prawnego i stanowi gwarancję praw i wolności oraz podstawę relacji radcy prawnego z mocodawcą, która oparta musi być na wzajemnym zaufaniu.

Stosownie do treści art. 70 [6] ust. 2 ustawy o radcach prawnych orzeczono o kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych, ustalając je w zryczałtowanej wysokości zgodnie z uchwałą nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20.03.2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego [t.j. określony uchwałą nr 621/XI/2022 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 14.06.2022 r.].